

KOUVOLAN KAUPUNGIN
KONSERNIOHJEET
JA
HYVÄ HALLINTO- JA JOHTAMISTAPA
KOUVOLA -KONSERNISSA

SISÄLLYS

KOUVOLAN KAUPUNGIN KONSERNIOHJEET

1 Kaupungin omistajapolitiikka	3
2 Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite	3
3 Konsernin määrittely	3
4 Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen	4
5 Konserniohjeen sitovuus	4
6 Konsernin johto	4
7 Konserniraportointi	5
7.1 Toiminnan ja talouden suunnittelu ja seuranta	5
7.2 Konsernitilinpäätös	6
8 Keskitetyt konsernitoiminnot	6
8.1 Hankinnat ja omaisuuden luovutus	6
8.2 Sijoitus- ja rahoitustoiminta sekä takaukset	7
8.2.1 Sijoitus- ja rahoitustoiminta	7
8.2.2 Takaukset	7
8.3 Henkilöstöpolitiikka	7
8.4 Riskienhallinta	7
9 Konsernipalvelut	8
10 Konsernin tarkastus ja valvonta	8
10.1 Konsernin valvonta	8
10.2 Tilintarkastajan valinta	8
10.3 Tarkastuslautakunnan tehtävät konsernin tarkastuksessa	8
11 Tytäryhteisöjen tiedottamisvelvoitteet	8
12 Tiedottaminen konsernia koskevista asioista	9
HYVÄ HALLINTO- JA JOHTAMISTAPA KOUVOLA -KONSERNISSA	
1 Johdanto	10
2 Yhtiökokous	10
2.1 Yhtiökokouksen koollekutsuminen ja käsiteltävät asiat	11
2.2 Yhtiökokouskutsun liitteet	11
2.3 Yhtiökokouksen pöytäkirja	11
3 Hallitus	11
3.1 Edustajien valintaperusteet ja pätevyys	11
3.2 Edustajien toimikausi	12
3.3 Hallituksen tehtävät	12
3.4 Hallituksen työskentely ja päätöksenteko	13
3.5 Hallituksen puheenjohtaja ja hänen tehtävänsä	13
3.6 Vastuu osakeyhtiössä	13
4 Toimitusjohtajan asema ja tehtävät	13
5 Hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan kelpoisuus, riippumattomuus ja esteellisyys	14
6 Palkkiot ja muut etuudet	14
7 Raportointi	14
8 Valvonnan järjestäminen ja riskienhallinta	15
9 Tilintarkastus	15
10 Tiedottaminen	15
11 Lahjonnan vastaiset periaatteet	15
12 Vaitiolovelvollisuus ja asiakirjajulkisuus	15

KOUVOLAN KAUPUNGIN KONSERNIOHJEET

1 Kaupungin omistajapolitiikka

Kaupungin omistajapolitiikka on johtamisen väline, joka luo puitteet kaupungin menestykselliselle toiminnalle. Kaupungin omistajapolitiikan tavoitteena on turvata kaupungin pitkäjänteinen toiminta ja varmistaa kaupungin pääoman käyttöön sekä omaisuuden hankintaan ja hoitoon liittyvä päätöksenteon systemaattisuus, pitkäjänteisyys ja pääomien käytön tehokkuus. Omistajapolitiikalla ohjataan käyttöomaisuuden ja pitkäaikaisten pääomasijoitusten hankintaa, hoitoa ja luovutusta koskevaa päätöksentekoa kaupungissa.

Omistajapolitiikassa määritellään kaupungin strategisesti tärkeät omistukset, asetetaan sitoutuneen pääoman tuottotavoitteet ja muut tavoitteet sekä vastuut omaisuuden käytössä ja omistukseen liittyvässä raportoinnissa.

Kaupungin omistajapoliittiset tavoitteet määritellään tarkemmin valtuuston päättämässä omistajapolitiikan linjauksissa, joita täydentävät toimialakohtaiset linjaukset ja strategiat.

2 Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite

Kaupungin konserniohjeella luodaan puitteet ensisijaisesti kaupunkikonserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjaukselle kaupungin tavoitteiden mukaisesti. Ohjetta noudatetaan soveltuvin osin myös osakkuusyhteisöjen ja kuntayhtymien omistajaohjauksessa.

Konserniohjeella pyritään yhteisöjen ohjauksen yhtenäistämiseen, toiminnan läpinäkyvyyden lisäämiseen, kaupungin yhteisöstä saaman tiedon laadun parantamiseen ja tiedonkulun tehostamiseen.

3 Konsernin määrittely

Kouvolan kaupunki ja ne yhteisöt, joissa kaupungilla on määräysvalta, muodostavat Kouvolan konsernin.

Konsernilla tarkoitetaan kahden tai useamman juridisesti itsenäisen yrityksen tai yhteisön muodostamaa taloudellista kokonaisuutta, jossa yrityksellä tai muulla yhteisöllä (emoyhteisö) on määräysvalta muihin konserniin kuuluviin yrityksiin tai muihin yhteisöihin (tytäryhteisöt).

Kouvolan kaupungilla on määräysvalta yhteisössä silloin, kun kaupungilla yksin tai yhdessä konserniin kuuluvien tytäryhteisöjen kanssa on enemmän kuin puolet yhteisön kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä ja äänten enemmistö perustuu omistukseen, jäsenyyteen, yhtiöjärjestykseen, osakassopimukseen tai niihin verrattaviin sääntöihin taikka muuhun sopimukseen.

Kouvolan kaupungilla on määräysvalta muun muassa myös silloin, kun kaupungilla on oikeus nimittää tai erottaa enemmistö jäsenistä yhteisön hallituksessa tai siihen verrattavassa toimielimessä taikka toimielimessä, jolla on tämä oikeus, ja kaupungin oikeus perustuu omistukseen, jäsenyyteen, yhtiöjärjestykseen, yhtiösopimukseen tai niihin verrattaviin sääntöihin tai muuhun sopimukseen.

Kirjanpitolain 6 luvun 14 §:n mukaan emoyhteisön on sisällytettävä konsernitilinpäätökseen tietyissä tapauksissa myös osakkuusyritysten tilinpäätöstietoja.

Osakkuusyrietykseksi kutsutaan omistusyhteystrytystä, jossa Kouvolan kaupungilla yksin tai yhdessä muiden samaan konserniin kuuluvien tytäryrytysten kanssa tai tytäryrytyksellä yksin tai yhdessä muiden tytäryrytysten kanssa on huomattava vaikutusvalta liiketoiminnan ja rahoituksen johtamisessa, mutta se ei kuulu kirjanpitovelvollisen konserniin.

Omistusyhteystrytystä pidetään osakkuusyrytyksenä, jos kirjanpitovelvollisella tai edellä mainituilla tytäryrytyksillä on vähintään viidesosa (1/5) ja enintään puolet (1/2) omistusyhteystrytyksen osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä. Ellei kirjanpitovelvollisella ole muuta kuin edellä mainittu omistukseen perustuva yhteys toiseen yrytykseen, kutsutaan sitä omistusyhteystrytykseksi.

4 Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen

Konserniohjeen hyväksyy kaupunginvaltuusto.

Konserniohje käsitellään ja hyväksytään kaupungin tytäryhteisöjen hallituksessa.

5 Konserniohjeen sitovuus

Kouvola -konsernissa hyväksytyt konserniohjeita noudatetaan konserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä, jollei niitä koskevasta lainsäädännöstä tai yhtiöjärjestyksestä tai säännöistä muuta johdu. Tytäryhteisöjen on yhtiöjärjestyksestä laatiessaan tai muuttaessaan huomioitava konserniohjeen määräykset.

Käyttäessään omistajaohjausta kaupunki ottaa huomioon kutakin yhteisöä koskevaan lainsäädäntöön sisältyvän yhteisön omistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteet. Omistajaohjausta ei saa käyttää siten, että yhteisön päätös tai toimenpide on omiaan tuottamaan yhteisön toiselle omistajalle tai muulle epäoikeutettua etua yhteisön tai yhteisön toisen omistajan kustannuksella (yhdenvertaisuusperiaate).

6 Konsernin johto

Konsernin johdon muodostavat

- kaupunginvaltuusto
- kaupunginhallitus
- kaupunginhallituksen konsernijaosto
- kaupunginhallituksen elinkeinojaosto
- kaupunginjohtaja

Konsernin johdon eri toimielintentehtävistä on säädetty kuntalaissa ja määrätty kaupungin hallintosäännössä.

Kaupunginvaltuusto

- määrittelee ja hyväksyy kaupungin tavoitteet ja sen mukaiset kaupungin omistajapolitiikan linjaukset ja omistajapolitiikan
- hyväksyy talousarviossa ja -suunnitelmassa toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kuntakonserniin kuuluville yhteisöille
- hyväksyy konserniohjeet
- hyväksyy tilinpäätöksen, joka sisältää konsernitilinpäätöksen.

Kaupunginhallitus

- johtaa kaupunkikonsernia
- valvoo, että kaupunkikonserniin kuuluvat yhteisöt toimivat kaupunginvaltuuston asettamien tavoitteiden ja omistajapolitiikan mukaisesti ja että niiden toimintapolitiikat ovat kaupungin päämäärien mukaiset
- tekee esityksiä kaupunginvaltuustolle omistajapolitiikan linjauksista ja konserniohjauksen periaatteista sekä tytäryhteisöille ja säätiöille asetettavista tavoitteista.
- vastaa konserniin kuuluvien yhteisöjen valvonnan järjestämisestä
- antaa valtuustolle selvityksen tytäryhteisöjen toiminnasta ja taloudesta kaupungin tilinpäätöksen yhteydessä.

Kaupunginhallituksen konsernijaosto

- tekee esityksiä kaupunginhallitukselle omistajapolitiikan linjauksista ja konserniohjauksen periaatteista sekä tytäryhteisöille ja säätiöille asetettavista tavoitteista.
- huolehtii konsernivalvonnan käytännön toteuttamisesta hyväksytyjen konserniohjeiden periaatteiden mukaisesti.
- valmistelee kaupunginhallituksen käsittelyä varten sellaiset kaupungin kehittämisen kannalta merkittävät ja laajakantoiset strategiset asiat, joiden valmistelu tapahtuu konsernihallinnon omistajaohjausyksikössä.
- käsittelee tytäryhteisöjen seurantaraportit ja seuraa muutoin näiden yhteisöjen toimintaa
- valmistelee yhtiöiden ja muiden yhteisöjen sekä säätiöiden perustamista sekä yhtiöiden ja yhteisöjen osakkeiden ja osuuksien ostamista ja myymistä koskevat asiat.
- päättää vaatimuksen tekemisestä ylimääräisen yhtiökokouksen tai vastaavan kokouksen koollekutsumisesta.
- valitsee muissa kuin kaupungin omistamissa elinkeinoyhtiöissä kaupungin edustajat yhtiö- ym. kokouksiin sekä antaa tarvittavat toimintaohjeet edustamisen sisällöstä
- nimeää kaupungin ehdokkaat yhteisöjen hallintoelimiin ja näiden tilintarkastajiksi
- antaa kokouksiin ja hallintoelimiin valituille ohjeet kaupungin kannanotoksi käsiteltäviin asioihin.

Kaupunginhallituksen elinkeinojaosto

- päättää, kuultuaan omistaja- ja maapolitiikkayksikköä kaupungin hallintosäännön 6.2 kohdassa kaupunginhallituksen ratkaisuvaltaan kuuluvasta kaupungin edustajien nimeämisestä kaupungin määräysvallassa olevien, elinkeinopalveluita tuottavien yhtiöiden kokouksiin ja toimielimiin, sekä tarvittavien toimintaohjeiden antamisesta
- käsittelee elinkeinotoimen tytäryhteisöjen seurantaraportit ja seuraa muutoin näiden yhteisöjen toimintaa.

Kaupunginjohtaja

- huolehtii konsernin toiminnan ja talouden suunnittelusta
- seuraa konsernin toimivuutta ja tekee ehdotuksia konsernirakenteen kehittämisestä
- huolehtii kaupungin edun valvomisesta niissä yhteisöissä, joissa kaupungilla on määräysvalta; vastaava tehtävä on elinkeinotoimen kaupunginjohtajalla omalla toimialallaan.

7 Konserniraportointi

7.1 Toiminnan ja talouden suunnittelu sekä seuranta

Kaupungin talousarvion ja -suunnitelman valmistelun yhteydessä pidetään kaupungin ja tytäryhteisön välinen suunnittelu- ja neuvottelutilaisuus talouden ja toiminnallisten tavoitteiden yhteensovittamiseksi.

Tytäryhteisöjen vuotuiset toiminta-, talous-, rahoitus- ja investointisuunnitelmat tulee toimittaa omistajaohjausyksikölle seurantaan varten viivytyksettä niiden valmistuttua ja pyydetessä myös luonnosvaiheessa.

Konsernin osavuositarkastuksen laadintaa varten tytäryhteisön on toimitettava omistajaohjausyksikölle tulos- ja rahoituslaskelman toteutumavertailut ja toiminnallisia tavoitteita koskevat toteutumavertailut osavuositarkastukselta sekä tulos- ja rahoituslaskelma-arviot koko tilikaudelta. Näiden lisäksi tulee toimittaa toimintatarkastus, jossa on arvioitu tavoitteiden toteutumista koko kuluvalle suunnittelukaudella ja mahdollisia poikkeamia tavoitteista sekä tarvetta korjaaviin toimenpiteisiin.

Talous- ja strategiayksikkö antaa erillisen ohjeen osavuositarkastuksen laadinnasta ja aikataulusta.

7.2 Konsernitilinpäätös

Kaupunkikonserniin kuuluvien yhteisöjen tilikausi on kalenterivuosi. Yhteisöjen on järjestettävä kirjanpitoa niin, että sen perustella voidaan laatia kuntalain edellyttämä konsernitilinpäätös. Konsernitilinpäätöksen laatimista varten on toimitettava omistajaohjausyksikölle seuraavat asiakirjat

- tilinpäätösasiakirjat sekä tilintarkastuskertomus
- tulos- ja rahoituslaskelman toteutumavertailut (budjetoidut vs. toteutuneet)
- kokonaistalouden tunnuslukuvertailu kannattavuudesta, maksuvalmiudesta ja vakavaraisuudesta
- tuotannon määrää, laatua ja muita toiminnallisia tavoitteita koskeva toteutumavertailu.

Edellä mainitut toteutumavertailut on toimitettava erikseen, elleivät ne sisälly toimintakertomukseen.

Talous- ja strategiayksikkö antaa erillisiä ohjeita tilinpäätökseen laadinnasta ja aikataulusta.

Konserniin kuuluvien yhteisöjen tulee noudattaa mahdollisimman yhdenmukaisia tilipuitteita sekä arvostus- ja jaksotusperiaatteita.

8 Keskitetyt konsernitoiminnot

8.1 Hankinnat ja omaisuuden luovutus

Hankinnoissa noudatetaan hankintalainsäädännön lisäksi soveltuvin osin kaupungin hankintaohjetta. Konserniyhteisöt voivat hankintoja tehdessään hyödyntää kaupungin hankintamettelyitä ja -sopimuksia sekä hyödyntää kaupungin hankintayksikön palveluja. Mikäli kaupunkikonserniin kuuluva yksikkö, kuten osakeyhtiö on vähäisessäkin määrin yksityisessä omistuksessa, sitä ei voida pitää hankintalain tarkoittamana sidosyksikkönä.

Kaupunkikonsernin hankinnoissa on noudatettava hyvää hallintotapaa. Hankintojen yhteydessä ei saa antaa eikä ottaa vastaan lahjoja, palvelusuorituksia tai muita palveluksia toimittajilta.

Omaisuuden luovutuksessa on otettava huomioon konsernin etu. Luovutukset eivät voi tapahtua alle käypien arvojen.

8.2 Sijoitus- ja rahoitustoiminta sekä takaukset

8.2.1 Sijoitus- ja rahoitustoiminta

Konsernissa noudatetaan hallituksen hyväksymiä sijoitustoiminnan periaatteita.

Konserniin kuuluvien tytäryhteisöjen tulee, mikäli mahdollista, keskittää rahaliikenne kaupungin konsernitilille. Pankkitilien ja muiden sijoitusinstrumenttien käytöstä on neuvoteltava talous- ja strategiayksikön kanssa. Konserniin kuuluvien energiayhtiöiden rahaliikenne hoidetaan sähköpörssi Nord Poolin hyväksymässä selvityspankissa.

Konsernin rahoitus järjestetään keskitetysti siten, että päästään kaikkien tytäryhteisöjen osalta parhaimpiin mahdollisiin lainaehtoihin. Yhteisöjen tulee esittää lainoitustarpeensa kaupungille talousarvion valmistelun yhteydessä ja sopia talous- ja strategiayksikön kanssa lainoituksen järjestämistavasta.

8.2.2 Takaukset

Kaupunki voi myöntää

- omavelkaisia takauksia
- täytetakauksia
- toissijaistakauksia.

Taattavan lainan ehdot hyväksyy kaupunginvaltuusto takauksen yhteydessä tai kaupunginvaltuuston valtuuttamana kaupunginhallitus ennen takauksen täytäntöönpanoa.

Tytäryhteisöt eivät saa ilman kaupunginhallituksen suostumusta antaa takauksia tai muita vastaavia sitoumuksia tai muita vakuuksia Kouvola -konsernin yhteisöille.

8.3 Henkilöstöpolitiikka

Tytäryhteisöjen tulee noudattaa soveltuvin osin kaupungin henkilöstöpolitiikan linjauksia. Mahdolliset toimitusjohtajasopimukset tulee laatia kaupungin henkilöstöyksikön ohjeiden mukaisesti.

Tytäryhteisöillä on oikeus ottaa henkilöstöä ja päättää henkilöstön työsuhteita liiketaloudellisten periaatteiden mukaan. Henkilöstön hankinnassa tulee tytäryhteisöjen ottaa huomioon mahdollisuuksien mukaan konsernin sisäiset siirtotarpeet.

Palkkauksessa ja muissa sopimuksenvaraisissa etuuksissa noudatetaan tytäryhteisön toimialasopimusten (myös työehtosopimusten) periaatteita. Tytäryhteisöt liittyvät jäseneksi kuntatyönantajan perustamaan työnantajayhteisöön, ellei toiminnan ja tytäryhtiön etu muuta edellytä. Tytäryhteisöt järjestävät eläkevakuutuksensa kuntien eläkevakuutuksessa silloin, kun se on kaupungin edun mukaista eikä tytäryhtiön etu muuta edellytä.

8.4 Riskienhallinta

Konserniyhteisön riskienhallinta järjestetään noudattaen soveltuvin osin kaupunginhallituksen hyväksymiä riskienhallintalinjauksia.

Konserniyhteisöjen tulee varmistua, että vakuutusturva on riittävä.

9 Konsernipalvelut

Tukipalveluja hankkiessaan yhteisöjen tulee selvittää kaupungin ja muiden yhteisöjen tarjoamat palvelut sekä niiden kilpailukykyisyys muihin käytettävissä oleviin vaihtoehtoihin nähden. Tukipalveluja ovat mm. toimitila- ja kiinteistöpalvelut, taloushallinnon palvelut, tietohallinnon palvelut, henkilöstöhallinnon palvelut muut hallinnon palvelut kuten tarkastuspalvelut, lakipalvelut ja arkistointi sekä monistus- ja painatuspalvelut.

10 Konsernin tarkastus ja valvonta

10.1 Konsernin valvonta

Konsernin valvonnasta vastaa konsernijohto. Kaupungin sisäisen tarkastuksen yksiköllä on oikeus tarkastaa tytäryhteisön toimintaa ja taloutta tarvittavassa laajuudessa ja saada tarkastustehtävän edellyttämät tiedot. Kaupunginjohtajalla on oikeus yksittäistapauksissa määrätä sisäisten selvitysten teettämisestä yhteisöissä, mikäli kaupungin omistajapoliittinen etu tätä vaatii. Näin toimittaessa on otettava huomioon osakeyhtiönlain tai muun lainsäädännön vaatimukset, mm. salassapitoa ja osakkeenomistajien yhdenvertaista kohtelua koskien erityisesti yhtiöissä, joissa konserni ei omista 100 prosenttia osakkeista.

10.2 Tilintarkastajan valinta

Konserniyhteisöjen tilintarkastus on järjestettävä yhteisön yhtiöjärjestyksen, perussopimuksen tai vastaavan määräyksen sekä yhteisöä koskevien tilintarkastussäännösten edellyttämällä tavalla. On huomioitava, että tilintarkastajat ovat auktorisoituja, päteviä, heillä on tarvittava toimialaosaaminen ja että tilintarkastajat ovat muutoinkin sopivia tarkastamaan yhteisön tilejä.

Tytäryhteisöjen tilintarkastajat kilpailutetaan valtuustokausittain siten, että kaikissa tytäryhteisöissä on kaupungin kanssa sama tilintarkastusyhteisö tai tytäryhteisöt on jaettu tarkoituksenmukaisiin ryhmiin siten, että kullekin ryhmälle voidaan valita oma tilintarkastusyhteisö.

10.3 Tarkastuslautakunnan tehtävät konsernin tarkastuksessa

Tarkastuslautakunnan on arvioitava kaupungin toimintaan kohdistuvan arvioinnin lisäksi kaupunkikonsernia koskevaa tavoiteasettelua ja tavoitteiden toteutumista. Arvioinnin perusteena käytetään kaupungin talousarvioon ja -suunnitelmaan merkittyjä tavoitteita ja niiden toteutumisseurantaa. Tarkastuslautakunnan tulee arvioida konsernijohtoon toiminnan tulokellisuutta. Tarkastuslautakunnalla tai sen yksittäisellä jäsenellä ei ole oikeutta saada tietoja ja nähtäväkseen asiakirjoja suoraan tytäryhteisön toimielimeltä tai vastuuhenkilöltä. Tarkastuslautakunnan tiedonsaantioikeus rajoittuu konsernijohtoon raportointiin ja kaupungin viranomaisten hallussa oleviin asiakirjoihin salassapitosäännösten rajoissa.

Tarkastuslautakunta huolehtii kaupunkikonsernin hallinnon ja talouden tarkastamisen yhteensovittamisesta.

11 Tytäryhteisöjen tiedottamisvelvoitteet

Tytäryhteisöjen on tiedotettava konsernijohtolle hyvissä ajoin etukäteen seuraavista toimenpiteistä:

- tytäryhtiön perustaminen

- toiminta-ajatuksen oleellinen muuttaminen
- periaatteellisesti laajakantoiset tai taloudellisesti merkittävät toiminnan muutokset
- yhtiöjärjestyksen ja sääntöjen muuttaminen, ellei muutos ole tekninen tai muutoin vähäinen
- pääomarakenteen merkittävän muuttaminen
- merkittävät kiinteistö- ja yrityskaupat
- osakkeiden merkintä, mikäli osakkeiden ostamista tai omistamista ei ole erityisesti annettu yhteisön tehtäväksi
- varsinaiseen toimintaan kuulumattomat tai siihen vain epäsuorasti liittyvät investoinnit ja niiden rahoitus
- toimintaa nähden tärkeän omaisuuden tai oikeuksien, mukaan lukien immateriaalioikeuksien hankkiminen, myyminen, vuokraaminen tai panttaaminen
- merkittävä lainanotto tai -anto sekä vakuuksien, takauksien taikka muiden yhteisöjä sitovien merkittävien rahavelvoitteiden antaminen taikka niiden ehtojen olennainen muuttaminen
- epätavallisin ehdoin tehtävät tai muuhun kuin yhteisön tavanomaiseen toimintaan kuuluvat sopimukset yhteisön ja sen osakkeenomistajan, jäsenen taikka hallituksen jäsenen välillä, tällaisten sopimusten muuttaminen sekä sopimukseen perustuvista vaatimuksista luopuminen
- periaatteellisesti tai taloudellisesti merkittävät sopimukset
- merkittävät henkilöstöpoliittiset ratkaisut, toimitusjohtajan tai vastaavan valinta ja palkkaus sekä tulospalkkiojärjestelmän käyttöönotto ja muuttaminen
- yhtiökokoukselle tehtävä voitonjakoehdotus, mikäli se poikkeaa yhtiön noudattamasta tavanomaisesta voitonjakokäytännöstä
- yhteisön omaisuuden luovuttaminen konkurssiin tai selvitystilaan taikka saneerausmenettelyyn hakeutuminen.

Mikäli toimenpide on hyväksytty yhtiön talousarvion yhteydessä tai kaupunginvaltuuston tai -hallituksen jo tekemillä päätöksillä ei erillistä tiedottamisvelvoitetta ole.

Muiden kuin tytäryhteisöjen tulee edellä mainitussa asioissa informoida konsernijohtoa. Informoinnista vastaa kaupungin edustaja yhteisössä. Muiden kuin tytäryhteisöjen osalta (muut kuin konsernin 100 prosenttisesti omistamat yhtiöt tai yhteisöt) tiedottamisvelvoitteesta on sovittava yhteisön osakassopimuksessa. Ellei asiasta ole sovittu tytäryhteisön osakaiden kesken, tätä kohtaa sovelletaan soveltuvin osin.

Informointi- ja tiedottamisvelvollisuutta ei ole jos sitä ei voi toteuttaa rikkomatta yhtiölain säännöksiä, erityisesti salassapidosta ja osakkaiden yhdenvertaisesta kohtelusta. Informointi- ja tiedottamisvelvollisuus ei koske tavanomaisia operatiivisia sopimuksia, kuten esimerkiksi energian hankintaa ja myyntiin liittyviä sopimuksia. Tytäryhteisöjen hallitukset hoitavat niille yhtiöjärjestyksen, sääntöjen jne. mukaan kuuluvia tehtäviä mukaan lukien strategiasta päättäminen sekä toimitusjohtajan ottaminen, erottaminen ja palkkaus sekä toimitusjohtajan esimiehenä toiminen.

12 Tiedottaminen konsernia koskevista asioista

Konsernin tiedottamisessa noudatetaan kaupungin hyväksymää viestintästrategiaa.

Kuntalain 29 §:n mukaan kaupungin on sopivin tavoin tiedotettava asukkailleen yhteisön tai säätiön toiminnasta silloin, kun se hoitaa kunnallista tehtävää. Yhteisön tai säätiön on annettava tiedotusta varten kaupungille tämän pyytämät tiedot. Ennen tietojen antamista yhteisön tai säätiön on arvioitava voidaanko tiedot antaa aiheuttamatta yhteisölle haittaa.

Yhteisöjä koskevasta tiedotuksesta vastaa yhteisön puolesta hallitus ja toimitusjohtaja sekä kaupungin puolella kaupunginhallitus ja liiketoimintajohtaja. Yhteisön tiedottamisen on tuettava konsernin asettamia tavoitteita ja toimintapolitiikkaa. Tiedottamisessa ja tietojen antamisessa yhteisöjä koskevissa asioissa tulee huomioida kaupungin yleiset tiedotusperiaatteet sekä julkisuus- ja salassapitosäännökset.

HYVÄ HALLINTO- JA JOHTAMISTAPA KOUVOLA -KONSERNISSA

1 Johdanto

Kuntalaissa määritellään kuntakonserni ja sen johto. Kuntalain mukaan konsernijohto vastaa kuntakonsernin ohjauksesta ja valvonnan järjestämisestä. Konsernijohto vastaa konsernin omistajaohjauksesta.

Hyvä hallinto- ja johtamistapaohjeen tavoitteena on yhtenäistää Kouvolan kaupungin konserniin kuuluvien tytäryhteisöjen johtamis- ja hallintokäytäntöjä sekä varmistaa, että tytäryhteisöissä toteutuvat terveet liiketoimintaperiaatteet, avoimuus, tulostietojen oikeellisuus, sisäinen ja ulkoinen valvonta, riskienhallinta, sekä hyvä laskenta- ja kirjanpitoikäytäntö, ja että kaupungin omistuksia hoidetaan tuottavasti ja luotettavasti. Lisäksi edellytetään palvelutannon tehokkuutta ja kilpailukykyisyyttä .

Tehokas johtamis- ja hallintojärjestelmä edellyttää hallituksen, johdon, tilintarkastajien ja tarvittaessa sisäisen tarkastuksen vuorovaikutusta. Ohjeella halutaan varmistaa, että omistajien ja muiden sidosryhmien näkemykset johtamis- ja hallintojärjestelmästä otetaan huomioon. Hyvän hallinto- ja johtamistavan mukaan toimittaessa toimitaan osakeyhtiölain ja muiden sovellettavien säännösten mukaan, ja yhteisön orgaanit hoitavat niille säädettyjä tehtäviä.

Ohjetta noudatetaan kaupungin ja sen tytäryhteisöjen hallinnossa ja soveltuvin osin muiden yhteisöjen (osakkuusyhteisöt, kuntayhtymät, yhdistykset, säätiöt) hallinnossa. Kaupungin edustajat kaikissa yhteisöissä sitoutuvat toimimaan ohjeiden mukaisesti.

Kaupunginhallitus päättää kaupunginvaltuuston hyväksymän strategian mukaisesti kaupungin omistajapolitiikan toteuttamisesta ja kaupungin edunvalvonnasta.

Kaupunginhallituksen konsernijaoston tehtävät ja ratkaisovalta on todettu konserniohjeen kohdassa 6.

Yhteisössä ei saa tehdä päätöstä tai ryhtyä toimenpiteeseen, joka on omiaan tuottamaan osakkeenomistajalle tai muulle henkilölle epäoikeutettua etua yhtiön tai toisen osakkeenomistajan kustannuksella.

2 Yhtiökokous

Yhtiökokous on osakeyhtiön ylin päätöksentekaelin, jossa osakkeenomistajat käyttävät päätösvaltaansa ja osallistuvat yhtiön ohjaukseen ja valvontaan. Yhtiökokous päättää sille osakeyhtiölain ja yhtiöjärjestyksen mukaan kuuluvista asioista.

Yhtiökokoukset pidetään yhtiöjärjestyksen ja osakeyhtiölain edellyttämällä tavalla. Tarvittaessa järjestetään ylimääräisiä yhtiökokouksia. Yhtiökokouksessa on noudatettava mahdollisesti voimassa olevia osakassopimuksia.

2.1 Yhtiökokouksen koollekutsuminen ja käsiteltävät asiat

Yhtiökokouksen koollekutsumisen ajankohdasta ja kokouksessa käsiteltävistä asioista on ilmoitettava yhtiöjärjestyksen ja osakeyhtiölain sekä mahdollisen osakassopimuksen määräämällä tavalla.

Yhtiökokouskutsu liitteineen toimitetaan kaupungin kirjaamoon.

2.2 Yhtiökokouksen liitteet

Varsinaisen kokouksen ja ylimääräisen kokouksen liitteenä tulee aina olla kokouksen asialista yhtiön yhteystiedot mukaan luettuna.

Varsinaisen yhtiökokouksen ja ylimääräisen yhtiökokouksen liitteenä tulee olla kokouksessa käsiteltävistä asioista riippuen

- tilinpäätös sisältäen tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot
- toimintakertomus
- tilintarkastuskertomus
- talousarvio mahdollisine vastikkeineen
- muut mahdolliset asiakirjat.

2.3 Yhtiökokouksen pöytäkirja

Yhtiökokouksen pöytäkirjan tulee olla osakkeenomistajien saatavilla kahden viikon kuluessa yhtiökokouksesta ja asunto- ja kiinteistöosakeyhtiön osalta kuukauden kuluessa yhtiökokouksesta. Allekirjoitetusta pöytäkirjasta tulee lähettää jäljennös yhtiökokousedustajille.

Yhtiön edustajan tulee ilmoittaa hallituksen varsinaiseksi jäseneksi, varajäseneksi, tilintarkastajaksi ja varatilintarkastajiksi valituille valinnasta kyseiseen tehtävään. Tilintarkastajan ja varatilintarkastajan valinnasta on ilmoitettava myös kaupungin ulkoisen tarkastuksen yksikölle.

3 Hallitus

3.1 Edustajien valintaperusteet ja pätevyys

Hallituksen jäsenet ja mahdolliset varajäsenet valitsee yhtiökokous kaupunginhallituksen konsernijaoston antaman ehdotuksen mukaisesti, ellei yhtiöjärjestyksessä valintaa ole määrätty muussa järjestyksessä tehtäväksi.

Tytäryhteisöjen hallituksen jäsenehdokkaiden nimeämisessä noudatetaan naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annettua lakia (609/1986).

Hallituksen jäseneksi ja varajäseneksi valittavalta on ennen valintaa saatava suostumus tehtävään.

Yhteisön hallitukseen jäseneksi valittavalla on oltava tehtävän edellyttämä pätevyys ja mahdollisuus käyttää riittävästi aikaa tehtävän hoitamiseen. Hallituksen jäsenillä tulee olla tarkoituksenmukainen toimialan, organisaation toiminnan ja hallinnon ja johtamisen asiantuntemus. hallitustehtävään valitun tulee tutustua keskeisiin asiakirjoihin.

Kouvola -konsernin yhtiöihin pyritään poliittinen edustus huomioon ottaen saamaan mahdollisimman monipuolinen ja asiantunteva edustus.

3.2 Edustajien toimikausi

Hallituksen jäsenen toimikausi on yhtiöjärjestyksen mukainen. Valinta tehdään mahdollisuuksien mukaan seuraavaan varsinaiseen yhtiökokoukseen asti ellei valintaa tehdä uudelleen ylimääräisessä yhtiökokouksessa. Kaupungin ohjaus annetaan kuitenkin valtuustokaudeksi.

Hallituksen jäsen voi erota tehtävästä ennen toimikauden päättymistä ilmoittamalla siitä kirjallisesti hallitukselle ja sille toimielimelle, joka on edustajan tehtävään valinnut. Erottamises-

ta päättää se toimielin, joka on edustajan tehtävään valinnut. Hallituksen jäsenen tehtävän tullessa avoimeksi kesken toimikauden, on hallituksella vastuu uuden jäsenen valitsemisesta jäljelle jääneeksi toimikaudeksi.

3.3 Hallituksen tehtävät

Tytäryhtiön hallituksella on keskeinen tehtävä yhtiön hallinnon ja valvonnan järjestämisessä ja yhtiön johtamisessa. Hallituksen tehtävät ja vastuut määräytyvät osakeyhtiölain mukaisesti. Hallituksen jäsenen on ensisijaisesti huolehdittava yhtiön edusta. Hallituksen muu kuin juridinen vastuu osakkeenomistajille toteutuu yhtiökokouksessa, jolloin hallitus voidaan vaihtaa.

Hallitus

- huolehtii yhtiön hallinnosta ja sen toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä (hallituksen yleistoimivalta)
- päättää yhtiön strategiasta
- valitsee ja erottaa toimitusjohtajan
- määrittää toimitusjohtajan palvelussuhteen ehdot ja hyväksyy kirjallisen toimitusjohtajasopimuksen
- vastaa yhtiön kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä
- vastaa riskienhallinnasta
- päättää yhtiön toiminnan laajuus ja laatu huomioon ottaen epätavallisista, periaatteellisista ja laajakantoisista toimenpiteistä
- päättää yhtiön asioista sen mukaan kuin laissa tai yhtiöjärjestyksessä tai yhtiösää on päätetty
- ohjaa, tukee ja valvoo määräyksiin ja ohjein toimitusjohtajan vastuulla olevaa yhtiön päivittäisjohtamista siten, että hallituksella on riittävä ja ajantasainen kontrolli ylimmän johdon tehtävä- ja vastuualueista sekä yhtiön sisäisestä tilasta
- arvio toimitusjohtajaa vuosittain
- huolehtii siitä, että toimitusjohtajan valtuudet ja tehtävät on määritelty riittävän selkeästi kirjallisesti
- ei hoida toimitusjohtajalle kuuluvia asioita ellei siihen ilmene erityistä syytä
- huolehtii vuosittaisesta itsearvioinnista
- edustaa yhtiötä ja kirjoittaa sen toiminimen, ellei yhtiöjärjestyksessä ole toisin määrätty tai hallitus toisin päättänyt
- kutsuu koolle yhtiökokouksen ja valmistelee yhtiökokouksen päätettävät asiat
- valitsee hallituksen puheenjohtajan, ellei yhtiöjärjestyksessä ole toisin määrätty tai hallitusta valittaessa ole toisin päätetty.

3.4 Hallituksen työskentely ja päätöksenteko

Hallitus työskentelee ja tekee päätöksensä hallituksen kokouksissa. Puhelin- ja sähköpostikokoukset rinnastetaan tavanomaisiin kokouksiin ja niistä on laadittava normaaliin tapaan pöytäkirja. Toimitusjohtajalla on oikeus olla läsnä hallituksen kokouksissa ja käyttää niissä puhevaltaa.

Hallituksen kokouksista on laadittava pöytäkirja, jonka kokouksen puheenjohtaja ja vähintään yksi hallituksen siihen valitsema jäsen allekirjoittavat. Hallitus voi myös päättää, että kaikki läsnäolijat allekirjoittavat pöytäkirjan. Pöytäkirjat on numeroitava ja säilytettävä luotettavalla tavalla. Hallituksen jäsenellä ja toimitusjohtajalla on oikeus saada eriävä mielipiteensä merkityksi pöytäkirjaan. Kokousasiat esitellään ja päätetään kirjallisen materiaalin perusteella. Puhelin- ja sähköpostikokousten pöytäkirjan allekirjoittavat puheenjohtaja ja kaikki hallituksen jäsenet.

Hallitus on päätösvaltainen, kun kokouksessa on läsnä yli puolet jäsenistä, ellei yhtiöjärjestyksessä edellytä suurempaa määrää. Päätöstä ei kuitenkaan saa tehdä, ellei kaikille hallituksen jäsenille ole mahdollisuuksien mukaan varattu tilaisuutta asian käsittelyyn. Jos hallituksen jäsen on estynyt, on hänen varajäsenelle varattava tilaisuus osallistua asian käsittelyyn.

Hallituksen päätökseksi tulee enemmistön mielipide, ellei yhtiöjärjestyksen tai osakassopimuksen perusteella edellytetä määränemmistöä. Äänten mennessä tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni. Hallituksen puheenjohtajan valinnassa äänten mennessä tasan puheenjohtaja valintaan arvalla, ellei hallitusta valittaessa tai yhtiöjärjestyksessä ole määrätty muuta.

Hallitus tai hallituksen jäsen ei saa noudattaa eikä panna täytäntöön sellaista yhtiökokouksen tai yhtiön muun toimielimen päätöstä, joka on osakeyhtiölain tai yhtiöjärjestyksen vastaisena pätemätön.

3.5 Hallituksen puheenjohtaja ja hänen tehtävänsä

Hallituksessa, johon kuuluu useita jäseniä, on oltava puheenjohtaja. Puheenjohtajan valitsee hallitus, ellei yhtiöjärjestyksessä ole toisin määrätty tai hallitusta valittaessa toisin päätetty.

Hallituksen puheenjohtaja

- vastaa siitä, että hallitus kokoontuu tarvittaessa tai jos hallituksen jäsen tai toimitusjohtaja sitä vaatii
- vastaa siitä, että kokoukset ovat hyvin valmisteltuja ja että kokousaineisto on hallitusten jäsenten käytettävissä hyvissä ajoin etukäteen ennen hallituksen kokousta
- johtaa hallituksen tehokasta työskentelyä ja toimii kokouksessa puheenjohtajana sekä huolehtii siitä, että kokouksesta pidetään pöytäkirjaa sekä allekirjoittaa pöytäkirjan
- huolehtii omalta osaltaan siitä, että konserniohjeissa kohdassa 11 mainituista asioista on ennen hallituksen lopullista päätöstä tiedotettu konserni johdolle.

3.6 Vastuu osakeyhtiöissä

Osakeyhtiössä toimivalla on osakeyhtiönlain mukainen vahingonkorvausvastuu ja rikosoikeudellinen vastuu, jonka seurauksena toimitusjohtaja ja hallituksen jäsenet voivat joutua henkilökohtaiseen korvausvastuuseen mm. salassapitosäännösten rikkomisesta sekä tahallisesta ja tuottamuksellisesta toiminnasta ja laiminlyönnistä.

Tytäryhteisöt voivat ottaa johdon vastuuvakuutuksen, jonka piiriin kuuluvat toimitusjohtaja ja hallitus. Vastuuvakuutus ei korvaa vahinkoa, joka on aiheutettu tahallaan tai törkeällä tuottamuksella.

4 Toimitusjohtajan asema ja tehtävät

Toimitusjohtajan valitsee hallitus. Toimitusjohtajalta on ennen nimitystä saatava suostumus tehtävään.

Toimitusjohtajan palvelussuhteen keskeisistä ehdoista on laadittava yhtiön ja toimitusjohtajan välinen kirjallinen toimitusjohtajasopimus, jonka hallitus hyväksyy ja jonka hallituksen puolesta allekirjoittaa hallituksen puheenjohtaja.

Toimitusjohtaja

- hoitaa yhtiön juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti (toimitusjohtajan yleistoimivalta)
- huolehtii siitä, että konserniohjeissa kohdassa 11 luetelluista asioista ennen yhtiön sisäistä päätöksentekoa riittävän ajoissa tiedotettu konsernijohtolle
- vastaa yhtiön kirjanpidon ja varainhoidon järjestämisestä lainmukaisella ja luotettavalla tavalla
- huolehtii siitä, että yhtiön kaupparekisteritiedot ovat ajan tasalla
- huolehtii siitä, että yhtiön osake- ja osakasluettelot ovat ajan tasalla
- valmistelee hallituksen kokoukset hallituksen puheenjohtajan ohjeiden mukaan ja toimittaa hallitukselle riittävän aineiston hyvissä ajoin etukäteen ennen hallituksen kokousta
- edustaa yhtiötä tehtäviinsä kuuluvissa asioissa.

Toimitusjohtaja ei saa toimia hallituksen jäsenenä eikä puheenjohtajana.

Toimitusjohtaja ei saa noudattaa sellaista hallituksen, yhtiökokouksen tai muun yhtiön elimen päätöstä, joka on osakeyhtiölain tai yhtiöjärjestyksen vastaisena pätemätön.

5 Hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan kelpoisuus, riippumattomuus ja esteellisyys

Hallituksen jäseneksi tai toimitusjohtajaksi ei voida valita oikeushenkilöä eikä alaikäistä eikä henkilöä, jolle on määrätty edunvalvoja, jonka toimikelpoisuutta on rajoitettu tai joka on konkurssissa.

Tytäryhtiökohtaisesti on harkittava, onko eturistiriitojen kannalta estettä valita hallituksen jäseneksi tytäryhtiön kanssa kilpailutilanteessa toimivan yhtiön tai tytäryhtiön asiakkaiden edustaja.

Hallituksen jäsen tai toimitusjohtaja ei saa osallistua hänen ja yhtiön välistä sopimusta koskevan asian käsittelyyn eikä yhtiön ja kolmannen osapuolen välistä sopimusta koskevan asian käsittelyyn, jos hänelle on odotettavissa siitä olennaista etua, joka saattaa olla ristiriidassa yhtiön edun kanssa.

6 Palkkiot ja muut etuudet

Hallituksen jäsenten kokous- ja vuosipalkkioista päättää yhtiökokous noudattaen kaupungin hallituksen hyväksymiä periaatteita.

Tiedot hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle ja toimitusjohtajan sijaiselle viimeksi päättyneen tilikauden aikana maksettujen palkkojen, palkkioiden ja luontaisetujen yhteismäärästä on ilmoitettava yhtiön tilinpäätöksen liitetiedoissa.

7 Raportointi

Hallituksen on huolehdittava, että yhtiössä on toimiva johtamisjärjestelmä ja säännöllinen raportointi, joka on suhteessa liiketoiminnan laatuun ja laajuuteen.

Tytäryhteisöjen tulee järjestää kirjanpitonsa siten, että sen perusteella voidaan laatia kuntalain mukainen konsernitilinpäätös. Konsernitilinpäätös sisältää

- konsernituloslaskelman
- konsernitaseen
- konsernin rahoituslaskelman
- sekä niiden liitetiedot, jotka sisällytetään Kouvolan kaupungin tasekirjaan.

8 Valvonnan järjestäminen ja riskienhallinta

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että yhteisön toiminta on tehokasta ja tuloksellista, informaatio luotettavaa ja säännöksiä ja toimintaperiaatteita noudatetaan. Hallituksen tehtävänä on määrittellä sisäisen valvonnan periaatteet ja huolehtia sisäisen valvonnan järjestämisestä.

Riskienhallinnalla varmistetaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista puuttumalla tavoitteita uhkaaviin tekijöihin jo ennakolta. Hallituksen on huolehdittava siitä, että yhteisön toimintaan liittyvät riskit tunnistetaan, arvioidaan ja niihin varaudutaan.

Yhtiöllä on oikeus ottaa vastuuvakuutus hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle, mikäli se on riskeiltä suojautumisen kannalta perusteltua.

Hallituksen on huolehdittava siitä, että yhtiön sisäinen tarkastus on järjestetty ja on oikeassa suhteessa liiketoiminnan laatuun ja laajuuteen.

9 Tilintarkastus

Yhtiössä tulee olla yksi varsinainen ja yksi varatilintarkastaja. Mikäli tilintarkastajaksi on valittu tilintarkastuslain mukainen tarkastusyhteisö, ei varatilintarkastajaa tarvitse valita. Tilintarkastaja tulee olla auktorisoitu.

10 Tiedottaminen

Hallituksen on huolehdittava, että tiedottaminen on lainmukaista ja riittävää.

11 Lahjoman vastaiset periaatteet ja tilaajavastuulaki

Yhtiön hallitus vastaa siitä, että yhtiössä noudatetaan hyvää liiketapaa.

Kaupunkikonserniin kuuluvien yhtiöiden tulee toimia tilaajavastuulain mukaisesti ja ottaa käyttöön lahjonnanvastaiset periaatteet.

12 Vaitiolovelvollisuus ja asiakirjajulkisuus

Hallituksen jäsen, toimitusjohtaja, konsernihallinnon tai muu kaupungin viranhaltija ei saa paljastaa ulkopuoliselle yhtiön liikesalaisuuteen kuuluvaa asiaa. Yhtiössä saatua tietoa ei saa käyttää yhtiön tai kolmannen osapuolen vahingoksi.

Yhtiön kaupungille toimittamat asiakirjat ovat julkisia viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyllä tavalla.